

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Навчально-наукового інституту
«Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«28» серпня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Управління зовнішньоекономічною діяльністю»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

галузь знань _____ 29 Міжнародні відносини _____

спеціальність _____ 292 Міжнародні економічні відносини _____

освітня програма _____ Міжнародна логістика і митна справа _____

вид дисципліни _____ обов'язкова _____

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2025/2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

28 серпня 2025 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики, заступник директора ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Григорова-Беренда Лариса Іванівна

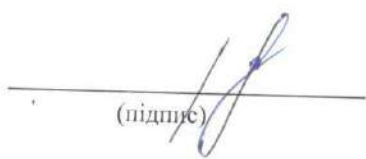
Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики
Протокол № 1 від 27 серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

(підпис)

Наталія НЕПРЯДКІНА /

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від 27 серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії

Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Управління зовнішньоекономічною діяльністю» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» підготовки фахівців

першого (бакалаврського) рівня

(назва рівня вищої освіти)

спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Управління зовнішньоекономічною діяльністю» є засвоєння теоретичних основ та набуття практичних компетентностей і навичок, комплексних знань щодо забезпечення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- ✓ формування теоретичних знань щодо сутності, принципів і сучасних тенденцій розвитку зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД);
- ✓ опанування методів аналізу та оцінки ЗЕД;
- ✓ вивчення механізмів державного регулювання та міжнародно-правових аспектів ЗЕД, зокрема тарифної та нетарифної політики;
- ✓ засвоєння практичних навичок організації та управління зовнішньоекономічними операціями;
- ✓ навчання методам прогнозування та планування ЗЕД.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
5-й	
Лекції	
16 год.	
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
42 год.	
в т.ч. Індивідуальні завдання	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дисципліна

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, у тому числі, міжнародних економічних, а також у процесі навчання, що передбачає застосування

новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, у том числі, міжнародної логістики, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі, зокрема, митного регулювання.

ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними, у тому числі, логістичні.

ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин у тому числі, логістичної діяльності.

ФК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах, логістичних системах.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність застосовувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, у тому числі в сфері міжнародної логістики та митної справи, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них (у тому числі міжнародної логістики та митної справи); формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій, міжнародної логістики та митної справи.

ПРН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, у тому числі, логістичних, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі, в тому числі інструменти митного регулювання.

ПРН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства, у тому числі, міжнародної логістики, митної справи, у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ПРН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин, у тому числі, міжнародної логістики та митної справи.

ПРН20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин, у тому числі міжнародній логістиці.

ПРН22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин, зокрема, міжнародній логістиці, для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ПРН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ПРН 26. Уміння використовувати знання функціональних галузей логістики для аргументованого прийняття рішень стосовно оперативного та поточного управління окремими ланками логістичних ланцюгів та виконання окремих логістичних функцій.

1.8. Пререквізити: вивчення навчальних дисциплін Вступ до фаху, Система технологій, Основи економічної теорії, Мікроекономіка та макроекономіка, Економіка України, Світова економіка, Міжнародні організації, Основи митної справи, Основи логістики, Товарознавство, Економіка підприємства.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Зовнішньоекономічна діяльність: сутність, значення, регулювання і управління

Тема 1. Сутність та показники зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність. Предмет, суб'єкти, об'єкти ЗЕД. Принципи ЗЕД. Правові основи здійснення ЗЕД. Форми зовнішньоекономічних зв'язків. Зовнішньоекономічний комплекс країни.

Разом за розділом 2	50	8	1 6			26						
Усього годин	90	1 6	3 2			42						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сутність та показники зовнішньоекономічної діяльності	2	
2	Тема 2. Система регулювання ЗЕД в Україні	4	
3	Тема 3. Митно - тарифна система регулювання ЗЕД	6	
4	Тема 4. Нетарифні методи регулювання ЗЕД	4	
5	Тема 5. Сутність і структура зовнішньоекономічного контракту	6	
6	Тема 7. Транспортне забезпечення ЗЕД	4	
7	Тема 8. Міжнародні розрахунки у ЗЕД	4	
8	Тема 9. Міжнародні організації які регулюють ЗЕД	2	
	Разом	32	

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Опрацювання конспекту лекцій, вивчення рекомендованої літератури за темами, які розглядаються в курсі	16	
2	Підготовка до практичних занять, доопрацювання та оформлення результатів практичних завдань, підготовка до виступів на заняттях	20	
5	Підготовка до підсумкового контролю	6	
	Разом	42	

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовуються наступні методи навчання: лекція, як правило, у поєднанні з наочною демонстрацією (презентація), пояснення, дискусія, практичні завдання, спільний пошук вирішення проблеми, робота з науковою літературою, консультування, самостійна робота в тому числі в дистанційному курсі.

8. Методи контролю

Оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Управління зовнішньоекономічною діяльністю» передбачає всі види занять, передбачених навчальним планом. Під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи оцінювання знань:

□ *поточний контроль* здійснюється на практичних заняттях під час усної співбесіди зі здобувачами за результатами виконання практичних завдань, перевірки розв'язання типових задач; перевірки розв'язання нетипових задач на використання знань в практичних ситуаціях;

□ підсумковий контроль передбачає проведення екзамену з усього курсу.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2			Разом		
Аудиторна робота (кейс-гра)	Практичне завдання 1	Практичне завдання 2	Практичне завдання 3	Практичне завдання 4	Практичне завдання 5		
5	5	5	10	5	30	60	40
							100

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати **не менше 20 балів** з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за відповіді на питання поточного контролю

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати матеріали, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

1. *Повнота відповіді або виконання завдання:*

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. *Рівень сформованості логічних умінь:*

- елементарні дії;
- операція, правило, алгоритм;
- правила визначення понять;
- формулювання законів і закономірностей;
- структурування суджень, доводів, описів.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти під час самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань студентами є:

1. Повнота виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. Рівень самостійності студента

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних умінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання):

- низький – володіння умінь здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;

- середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за виконання практичної роботи № 5

Практична робота № 5 складається з двох частин: перша – опрацювання теоретичного питання, друга – виконання практичного завдання. Максимальна оцінка за виконання всього завдання – 30 балів.

Виконання завдань оцінюється за такими критеріями:

- 1) теоретичне питання:
 - повнота й ґрунтовність викладу;
 - аргументованість тверджень;
 - суб'єктне усвідомлення змісту;
 - термінологічна коректність;
- 2) практичне завдання:
 - технологічна грамотність;
 - методична грамотність;
 - обґрунтованість висновків;
 - правильність оформлення.

Шкала оцінювання практичного завдання № 5

Кількість балів	Теоретичне питання	Практичне завдання
25-30	Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продemonстровано термінологічну грамотність	Продemonстровано методичну й технологічну грамотність. Методичні рішення повністю обґрунтовано. Оформлення відповідає вимогам.
20-24	Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.	Наявність незначних методичних і технологічних помилок, а також помилок в оформленні роботи. Методичні рішення обґрунтовано.
10-19	Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Наявність значної кількості методичних і технологічних помилок, а також в оформленні роботи.
0-9	Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Методична й технологічна неграмотність. Неправильне оформлення роботи.

Студенту надається можливість перезарахування окремої теми/завдання з навчальної дисципліни (крім завдання 5) через визнання результатів навчання, отриманих ним у неформальній освіті, а саме проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів на платформах Coursera, Prometheus тощо - за умови наявності та представлення викладачу копії відповідного документу (сертифікату) про їх успішне опанування/закінчення. Курс неформальної освіти, що пропонується до часткового перезарахування, має відповідати одній чи кільком темам навчальної дисципліни, формувати аналогічні фахові компетентності.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	

70-89	добре	зараховано
50-69	задовільно	
0-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” (Сервер ВР України www.rada.gov.ua)
2. Митний кодекс України (Сервер ВР України www.rada.gov.ua)
3. Беренда С.В., Григорова-Беренда Л.І. **Управління ЗЕД: дистанційний курс.** // Навчально-методична праця. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2022-2025. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5900>
4. Беренда С. В., Григорова-Беренда Л. І. Міжнародний бізнес в умовах зміни парадигми тарифного регулювання: від глобалізації до економічної безпеки // Ефективна економіка. – 2025. – № 6. – DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.6.37%20> Режим доступу: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/6761>
5. Гобела В. В. Управління зовнішньоекономічною діяльністю & Management of Foreign Economic Activity : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. - 244 с. Режим доступу: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3732/1/%D0%B3%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D0%B0_21-05-21.pdf
6. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник. 5-те видання перероблене та доповнене. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. - 410 с.
7. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник / Ю. Г. Козак, Є. В. Савельєв [та інш.] – 6-е вид., перероб. та доп. / ред. Ю. Г. Козак – Київ: ЦУЛ, 2019. – 292 с.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 6-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2019. – 272 с.
9. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : підручник / [А. А. Мазаракі та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі та д-ра екон. наук, проф. Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. - 651 с.
10. Макарова О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: конспект лекцій. Луцьк: ПП «Поліграфія», 2020. 90 с
11. Мельник Т. М. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : підруч. для студентів ВНЗ / Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко, О. В. Зубко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – Київ : КНТЕУ, 2014. – 599 с.
12. Тюріна Н.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 408 с.
13. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с.

Допоміжна література

1. Беренда С.В., Дашевський С. Сертифікація імпортованих та експортних товарів як метод нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України // «Інституційні зміни глобальної господарської системи»: збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених та студентів (30 березня 2013р. м. Харків). – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. – С. 8-12.
2. Беренда С.В., Кучерова К.К. Митно-тарифне регулювання в умовах кризового протекціонізму // Сучасні тренди трансформації світового господарства. Збірник наукових праць викладачів та студентів. – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. – С. 45-49, 257 с.
3. Григорова-Беренда Л.І., Каверіна К.О. Торговельна політика та зовнішня торгівля Європейського Союзу. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». 2022.

№ 16. С. 6–15. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2022-16-01> (Режим доступу: [file:///E:/Downloads/21635-Article%20Text-39334-1-10-20230424%20\(1\).pdf](file:///E:/Downloads/21635-Article%20Text-39334-1-10-20230424%20(1).pdf))

4. Григорова-Беренда Л.І., Шолом А.С. Митне регулювання: дистанційний курс. // Навчально-методична праця. - Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=1993>
5. Завербний, А., Залізна, Л., & Жук, О. (2023). Особливості формування методів прийняття рішень вітчизняними підприємствами у зовнішньоекономічній діяльності: інформаційний аспект. Економіка та суспільство, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-39>
6. Дем'янюк, О. Б. Митне адміністрування [Текст] : навч. посіб. / Дем'янюк О. Б., Герчаківський С. Д. ; Терноп. нац. екон. ун-т, Каф. податків та фіскал. політики. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016. - 327 с.
7. Ємченко, І. В. Експертиза в митній справі та міжнародній торгівлі [Текст] : тест. завдання для студентів спец. "Товарознавство та експертиза в митній справі" ОКР спеціаліст та ОС магістр ден. та заоч. (дистанц.) форм навчання / [Ємченко І. В., Барна М. Ю.] ; Укоопспілка, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2016. - 43 с.
8. ЗЕД: вихід на експорт, робота з митницею, міжнародні перевезення [Текст] : практ. керівництво / [редкол: О. Целуйко (шеф-ред.), В. Якимашенко, З. Омельницька]. - Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2016. - 95 с.
9. Інститут митної вартості імпортованих товарів в Україні: актуальні питання та вектори розвитку [Текст] : [колект.] монографія / [В. М. Мельник та ін. ; упоряд.: Т. В. Руда, Л. Р. Прус] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, доц. І. Г. Бережнюка ; Держ. фіск. служба України [та ін.]. - Хмельницький : Мельник А. А., 2017. - 429 с.
10. Калінеску, Т. В. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : [підручник] / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова, О. М. Антіпов ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Луганськ : Вид-во СХУ ім. Володимира Даля, 2014. - 553 с.
11. Кунев Ю. Д. Визначення сутності та змісту основних митно-правових понять: митна справа, митне законодавство / Ю. Д. Кунев, Л. Р. Баязітов // Вісник Академії митної служби України. – Серія «Право». – 2013. – № 1 (10). – С. 7–14.
12. Левко, М. М. Митно-тарифне регулювання в системі забезпечення економічної безпеки держави [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 21.04.01 / Левко Марія Миколаївна ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів, 2016. - 20 с. : рис., табл.
13. Мельник, Т. М. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ / Т. М. Мельник, О. В. Дьяченко, О. В. Зубко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : КНТЕУ, 2014. - 599 с.
14. Мережко, Н. В. Митна справа [Текст] : підручник / Н. В. Мережко, П. В. Пашко, О. В. Рождественський ; [за ред. П. В. Пашка] ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. - 571 с.
15. Митна справа [Текст] : підручник / [П. В. Пашко та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. П. В. Пашка ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Ірпінь : Нац. ун-т ДПС України, 2015. - 575 с.
16. Митний кодекс України: практичні аспекти [Текст] : навч.-метод. посіб. / [О. Л. Василенко та ін. ; редкол.: А. Д. Войцешук та ін.] ; Держ. фіскал. служба України [та ін.]. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016. - 515 с.
17. Ніканорова, О. В. Адміністративно-правові відносини у митній сфері [Текст] : монографія / О. В. Ніканорова. - Львів : Бадікова Н. О. [вид.], 2015. - 155 с.
18. Повразюк, Р. В. Митна вартість в питаннях та відповідях з коментарем до розділу III Митного кодексу України [Текст] : станом на 1 берез. 2017 р. / Повразюк Р. В. - Київ : УПП, 2017. - 116 с.
19. Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навчальний посібник .-К.:ЦУЛ, 2014 .- 377с.
20. Специфіка європейської економічної інтеграції України в умовах асоціації з ЄС та розвитку нової промислової революції : монографія / кол. авторів ; за ред. І. Ю. Матюшенка. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. – 408 с. Режим доступу: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/18296>
21. Тодощук, А. В. Підприємницькі митні ризики: особливості управління та аспекти регулювання [Текст] : монографія / А. В. Тодощук, Н. Ю. Подольчак ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. - 151 с.
22. Тоцька, Т. С. Митне оподаткування. Практикум [Текст] : навч. посіб. / Т. С. Тоцька ; Ун-т мит. справи та фінансів. - Дніпропетровськ : Акцент, 2016. - 127 с. - Бібліогр.: с. 121-123.
23. Федотов, О. П. Концепція державної митної справи: виклики модернізації в Україні [Текст] : монографія / О. П. Федотов ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Одеса : Юридична література, 2016. - 389 с. - Бібліогр.: с. 282-314.

- 24.Шталь Т. В., Вівденко М. А., Кравченко К. Є. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності України та вплив на них членства у світовій організації торгівлі //Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – №. 1 (2). – С. 192-196.
- 25.Khanova, O., Matyushenko, I., Shtal, T., Rudych, A., & Grygorova-Berenda, L. (2025). Digitalisation as a factor in the economic development of developing countries. *Ekonomika rozvytku (Economics of Development)*, 25(2). Retrieved from <https://ecdev.com.ua/uk/archive>
- 26.Matyushenko, I., Hlibko, S., Khanova, O., Rudych, A., & Grygorova-Berenda, L. (2025). Assessment of the digital gap in developing countries. *Law and innovative Society*, 2 (23), 130-142. doi: [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2024-2\(23\)-13](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2024-2(23)-13) (Режим доступу: <https://apir.org.ua/index.php/lais/article/view/452>)
- 27.Matyushenko, I., Khanova, O., Zaitseva, A., Grygorova-Berenda, L., Varvashenko, V., & Donkovcev, D. (2025). Development of scientific and technological cooperation between EU countries and Ukraine in the conditions of its post-war reconstruction. In *In press. INTEGRATIVE OPPORTUNITIES OF NATIONAL ECONOMIES*. Kharkiv: TECHNOLOGY CENTER PC. DOI: <https://doi.uran.ua/index.php/pctc/catalog/chapter/827/3384>
- 28.Victor Petrenko, Bogdan Grechanyk, Tetiana Ostapenko, Dmytro Onopriienko, Iryna Hrashchenko, Olena Palyvoda, Svitlana Krasniuk, Elvira Danilova, Valeriy Ryznykov, Olga Tofaniuk, Olena Khanova, Larysa Grygorova-Berenda, Anna Zaitseva, Mykola Serbov, Inna Irtysheva, Olena Pavlenko Innovative development of national economies: **collective monograph**. – Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 2022. – 158 p. DOI: 10.15587/978-617-7319-64-0 (Режим доступу: <http://monograph.com.ua/pctc/catalog/view/978-617-7319-64-0/144/557-1>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс] : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
2. Державна митна служба України [Електронний ресурс]: <https://customs.gov.ua>
3. Державна податкова служба України [Електронний ресурс]: <https://tax.gov.ua>
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]: <https://www.ukrstat.gov.ua>
5. Державна установа “Офіс з просування експорту України”: <https://epo.org.ua>
6. Інтес [Електронний ресурс]: [сайт корпорації]. – Режим доступу: <http://www.intes.com.ua>
7. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур від 18 травня 1973 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_643
8. Про затвердження Порядку реалізації положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП : Наказ Державної митної служби України від 5 березня 2004 р. № 172. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1036-01/page>
9. Український національний комітет міжнародної торгової палати [Електронний ресурс] : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://iccua.org>
10. International Chamber of Commerce [Електронний ресурс] : [organization’s website]. – Режим доступу: <http://www.iccwbo.org>
11. World Trade Organisation [Електронний ресурс] : [organization’s website]. – Режим доступу: <http://wto.org>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО студентам надається можливість скласти екзамен **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Управління зовнішньоекономічною діяльністю» (режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5900>).